

Demens og infektioner er en farlig cocktail

Mette Kjær

Janet Janbek, kandidat i Folkesundhedsvidenskab og ph.d.-studerende hos Nationalt Videnscenter for Demens, har undersøgt sammenhængen mellem demens og infektioner i et landsdækkende registerstudie om borgere i Danmark.

Foto: Tomas Bertelsen

OBS: Dette er en genudgivelse fra seneste årsmagasin fra Nationalt Videnscenter for Demens.

Studiet har to væsentlige konklusioner. Den første slår fast, at når ældre har demens, så er der markant øget risiko for at få så alvorlige infektioner, at de kræver indlæggelse eller et besøg på hospitalet.

Den anden konklusion er, at infektioner kan være et tidligt varsel om demens. Janet Janbek er primær forsker bag studiet, som er lavet i et samarbejde mellem Nationalt Videnscenter for Demens og Center for Registerforskning ved Aarhus Universitet.

"Klinisk set har man *formodet*, at mennesker med demens er mere sårbare over for infektioner. Men indtil nu har man ikke haft tal på omfanget af det.

Vi har brug for sådanne tal for at bringe emnet i fokus og dermed kunne handle. Dels ved at få indført særlige arbejdsgange, der tager hensyn til mennesker med demens' særlige sårbarhed over for infektioner. Og dels ved at opfordre til yderligere forskning for at styrke forståelsen af sammenhængen mellem demens og infektioner.

Derfor markerer studiet en vigtig milepæl. Nu ved vi med sikkerhed, at infektioner hos mennesker med demens kræver ekstra opmærksomhed, og at man bør sætte ind med mere effektiv forebyggelse,” fortæller Janet Janbek.

Demens øger risiko for hospitalskontakt

Studiet viser, at ældre personer med demens har 50 % større risiko for at skulle på hospitalet med en infektion sammenlignet med personer uden demens. ”Resultaterne kan forklares med, at personer med demens får flere infektioner, og at når de først har en infektion, så er der langt større risiko for, at infektionen udvikler sig så alvorligt, at de skal omkring hospitalet,” fortæller Janet Janbek.

”Infektioner er farligere for mennesker med demens. Vi har også vist i et tidligere studie, at mennesker med demens har markant øget risiko for at dø efter infektioner. Resultatet af studierne viser med al tydelighed, at det haster med at udvikle tiltag til at forebygge infektioner hos mennesker med demens. Der er også behov for at gøre læger og omsorgspersonale inden for demensområdet endnu bedre i stand til at identificere tegn på infektioner tidligt, så de ikke udvikler sig til mere alvorlige indlæggelseskrævende infektionstilstande.”

De hyppigst forekommende infektioner i studiet var urinvejsinfektioner, sepsis (blodforgiftning) og luftvejsinfektioner.

Infektioner kan være tidligt varsel om demens

Studiets anden konklusion er banebrydende: Hyppige infektioner kan være et tidligt tegn på demens.

”Vi kan se, at man i op til fem år før, at man får stillet en demensdiagnose, hyppigere får infektioner end andre ældre. Det betyder med andre ord, at praktiserende læger kan tage endnu en observation med, når de mistænker demens. Nu ved vi nemlig, at infektioner kan være et tidligt varsel om en demensdiagnose,” forklarer Janet Janbek.

Studiet forklarer ikke årsagen til den øgede infektionsrisiko i årene op til demensdiagnosen, men man formoder, at det fx kan skyldes at det kognitive funktionsniveau allerede er begyndt at falde, og at det kan påvirke hygiejneverner og øge afhængigheden af hjælp fra omverdenen. Måske kan det også have betydning, at personer med begyndende kognitiv svækkelse har større sandsynlighed for at komme i kontakt med hospitalsvæsnet på grund af konfusion eller delir i forbindelse med infektionen, eller at nedsat immunforsvar allerede indtræffer flere år før diagnosen og gør denne gruppe af mennesker mere sårbare over for infektioner.

Registerstudiets opbygning

I studiet har Janet Janbek undersøgt borgere, der er født i 1950 eller tidligere. Det blev i alt til mere end 1,7 mio. personer. Alle var 65 år og opefter. De personer, der i undersøgelsesperioden udviklede demens, blev matchet på køn og alder med personer uden demens. Samtidig blev forekomsten af hospitalskontakter i forbindelse med infektioner sammenlignet i de to grupper.

Blandt de 1,7 mio. deltagere var der knap 130.000 personer med en demensdiagnose, som blev holdt op imod knap 300.000 tilfældigt udvalgte personer uden en demensdiagnose. Personer med en demensdiagnose, der var registreret før 65-årsalderen eller før år 2000 indgik ikke i studiet.

Sammenligningsmetoden gik kort fortalt ud på at sammenligne sandsynligheden for infektionsrelaterede hospitalskontakter i de to grupper. Statistisk set udtrykkes dette som forholdet mellem to incidensrater, en incidensrate-ratio (IRR).

Udløses demens af infektioner?

Hvorfor får man demens? Det spørgsmål er forskere over hele verden nysgerrige på at finde svar på. Og allerede nu er Janet Janbek i gang med et nyt og meget stort studie. Det næste studie handler om at forstå en lille brik i denne forklaring.

”Jeg vil gerne undersøge om demens – og i særlig grad Alzheimers sygdom – triggeres af infektioner. Vi ser nogle tegn i den retning, og der er allerede forskning, der peger på det, men der er stadig meget, som vi ikke ved. Det er

spændende at undersøge, fordi det kan kaste lys over de biologiske processer, der er involveret i sammenhængen mellem infektioner og demens.

For at afprøve vores hypoteser skal vi nu i gang med store populationsstudier, hvor vi kigger ca. 30 år tilbage i tiden. Jeg håber, vi bliver endnu klogere på sammenhængen mellem infektioner og demens gennem det næste studie. Der er så mange gåder, der venter på at blive løst,” slutter Janet Janbek.

Oprettet: 01. november 2021